

Comentariul operei Apus de soare(varianta a II-a) de Barbu Stefanescu Delavrancea - partea a treia

Calitatile de strateg militar, reliefate de clucerul Moghila, sporesc ecoul personalitatii lui Stefan. Participarea efectiva la batalie imbarbateaza, victoria in expeditia pocufiana fiind, prin urmare, fireasca "Strasnic racnea leul Moldoveiu, ca vuia valea si codrii". Preocuparea de a asigura linistea hotarelor intra in definitia politicii sale izvorate dintr-un fierbinte patriotism.

Considerand ca Moldova are "sufletul ostenit", incheie pacea cu turcii- singura solutie rezonabila intr-o lume agitata de interese egoiste. Incercarea de a unifica lumea crestina impotriva turcilor descopera in Stefan un principe de viziune si anvergura europeana profund marcat de neintelegera celorlalti conducatori de popoare. Discursul sau e si o expresie a dramei unui aparator al crestinatatii, izolat in fata "paganilor". Insaunarea lui Bogdan este, in aceasta idee, nu doar o ambitie paterna ci e dictata de ratiuni politice superioare, intrucat urmasul va indeplini, asigurand unitatea interna un testament menit sa consacre pacea poporului sau.

Acelasi discurs evidentiaza un cult al stramosilor, pe care voievodul il transmite viitorimii si in care el vede insasi temelia existentei istorice a Moldovei. Enumerarea patetica a eroilor, stilul metaforizam si afectat al adresarii directe ("Oh! padure tanara!") dovedesc, in apogeu, structura oratorica a scrisului lui Delavrancea.

Fraza ampla sententioasa produce asupra cititorului o impresie puternica "Tineti minte cuvintele lui Stefan, care v-a fost baci pana la adanci batraneti... ca Moldova n-a fost a stramosilor mei, n-a fost a mea si nu e a voastra, ci a urmasilor vostri, si a urmasilor urmasilor vostri in veacul vecilor ". Asemenea replici sunt demne, in opinia lui G. Calinescu, de pana unor V. Hugo si M. Eminescu, creand "o atmosfera epica de neuitat".

In relatiile cotidiene, eroul e afectuos cu cei apropiati (doamna Maria, Oana Rares), dar ferm si necrutator cu boierii duplicitari. Slabiciunile si le mascheaza cu abilitate, durerile crancene din momentul operatiei convertindu-le in relatarea unor fapte de vitejie. Dimensiunea omului corecteaza oarecum imaginea "Soarelui Moldovei", conferindu-i o complexitate deosebita specifica oricarui erou romantic, dominat, totusi, de o obsesie: "Moldova" e ultimul sau cuvint.

Celelalte personaje nu au decat rolul de al pune in valoare.

O serie de muntenisme, evocate de acelasi G. Calinescu ("asta", "deste", "acusica", "al"..) trece aproape neobservata in materia incandescenta a replicilor.